

دهه ۶۰ و اوج تحرکات قومیتی و مذهبی

۳۱ خرداد ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۳۰

ریان دوم مربوط به ناسیونالیست های افراطی آن سوی رودخانه « ارس » بود که با شعار تشکیل آذربایجان واحد اقدام به تنش آفرینی با دولت مرکزی کرد. جریان سوم؛ پان ترکیست های ترکیه که با ایده تحقق « ترکستان بزرگ » وارد صحنه شدند و علیه جمهوری اسلامی طرح ادعا می کردند.

ناآرامیهای قومی در ترکمن صحرا

۱۳۵۷ تا ۱۳۵۸ / ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۰

دومین بحران از نظر شدت و عمق بعد از انقلاب اسلامی، درگیریهای ترکمن صحرا بود، جرقه ی اولیه نزاع با اختلاف نظر بر سر تغییر نام بندرشاه به بندرترکمن یا بندر امام خمینی (ره) زده شد و به مرور به سایر مناطق ترکمن صحرا سرایت کرد. در این بحران جریانهای مثل؛ جنبش ملی مجاهدین، کانون خلق ترکمن و چریکهای فدایی خلق نقش عمده داشتند و صحنه گردان درگیریهای بودند ناآرامی ها در ترکمن صحرا تا بهمن سال ۵۸ ادامه داشت. ۱۸ بهمن جمع زیادی از مردم ترکمن اعم از شیعه و سنی در مقابل چریکهای فدایی موضع گرفتند و درگیری سختی بین مردم و هواداران فداییان خلق رخ می دهد که به کشته و مجروح شدن دهها تن می انجامد. با شدت گرفتن درگیری ها، ارتش در روز ۲۲ بهمن عملیات جنگ می شود. در روز ۲۳ بهمن آخرین سنگرهای چریکها سقوط کرده و ستاد خلق ترکمن به تصرف نیروهای انقلاب در می آید و ارتش حفظ امنیت و انتظامات منطقه ترکمن صحرا را بر عهده می گیرد. پس از این درگیری ها به مرور آرامش بر منطقه حاکم می شود و از نفوذ نیروهای چپ در منطقه کاسته می شود.

ناآرامیهای قومی در آذربایجان

۱۳۵۸/ ۱۹۸۰

در این مقطع ما در آذربایجان شاهد سه رخداد بحران زا از سوی سه جریان سیاسی، ناسیونالیستی بودیم. جریان اول، تشکیل حزب « خلق مسلمان » به محوریت کاظم شریعتمداری که بانی آشوب های شهری در آذر و دی ماه ۱۳۵۸ گردید. جریان دوم مربوط به ناسیونالیست های افراطی آن سوی رودخانه « ارس » بود که با شعار تشکیل آذربایجان واحد اقدام به تنش آفرینی با دولت مرکزی کرد. جریان سوم؛ پان ترکیست های ترکیه که با ایده تحقق « ترکستان بزرگ » وارد صحنه شدند و علیه جمهوری اسلامی طرح ادعا می کردند.

ناآرامیهای قومی در بلوچستان

۱۳۵۸ ش / ۱۹۸۰

تأسیس سازمان دموکراتیک مردم بلوچستان به رهبری مهندس رحمت حسین پور در سال ۱۳۵۸ که آرمانهای قومی را مدنظر داشت و در نتیجه دولت مجبور به واکنش و برخورد خشن با آن گردید. این سازمان بعداً نشریه مکران با زبان بلوچی را با هدف احیای زبان بلوچی و ادبیات آن به به سردبیری فردی به نام «خالد داد آریا» منتشر کرد و اعتقاد داشت که به همه بلوچ های پاکستان، افغانستان، شوروی، حاشیه خلیج فارس و ایران تعلق دارد.

۱۳۵۸ ش / ۱۹۸۰

تأسیس کانون سیاسی - فرهنگی خلق بلوچ به سال ۱۳۵۸ در زاهدان که بیشتر در حوزه دانشگاهی فعالیت می کرد و متأثر از پاکستان بود.

دهه ۱۳۶۰ / ۱۹۸۲

جبهه آزادیبخش بلوچستان

جبهه آزاد بخش بلوچستان به رهبری زرد کوه که خود را ادامه دهنده راه « جمعه خان » در دهه چهل می دانست، این گروه

دهه ۱۳۶۰ / ۱۹۸۲

گروه پیشمرگ بلوچ

گروه پیشمرگ بلوچ به محوریت « امان الله برکزایی » از اشراف زاده‌های بلوچ و از اعقاب « دوست محمد خان » مرتبط با شاه، دومین گروه مسلح در منطقه بود. سران این گروه « با کریم بخش سعیدی » ، عضو شورای ملی و « زرد کوهی » و همچنین با آمریکا و دیگر قدرتهای کمونیستی با هدف راه اندازی مبارزات چریکی در بلوچستان ایران تعامل نزدیک داشت ، اعضای این گروه در سال ۱۳۶۰ به پاکستان متواری شدند.

دهه ۱۳۶۰ / ۱۹۸۲

گروه بولچ

در این مقطع یک گروه مارکسیستی کوچک دیگر ایرانی در پاکستان به اسم «بولچ راج زورمبش» (جنبش مردم بلوچ) توسط عناصر طرفدار مسکو در سازمان دموکراتیک بلوچستان تشکیل شد که فعالیت خود را بر محور شناسایی حق خودگردانی برای تمام خلق های ایران از جمله حق جدایی در یک ایران فدرال و سوسیالیست قرارداد داده بود.

دهه ۱۳۶۰ / ۱۹۸۲

حزب اتحاد مسلمین

حزب اتحاد مسلمین ، تحت رهبری مولوی «عبدالعزیز ملازاده (ملازهی)» بود. وی بیشتر به عنوان نماینده بلوچ های اهل سنت عمل می کرد تا پیگیری گرایش های و محلی بلوچ ها ، ملازاده یک دوره نماینده مجلسی شورای اسلامی نیز بود و در فرماندم

فروردین ۵۸ جمهوری اسلامی ایران شرکت کرد. اما به دنبال تاسیس حزب رهبران اهل سنت منطقه در همه پرسی قانون اساسی در آذر ۵۸ در اعتراض به اصل ۱۲ آن شرکت نکرد. طرح مطالبات قومی، واگذاری پست های استان به افراد بومی، دادن خود مختاری به بلوچ ها از اهداف او در فعالیتهای سیاسی حزب اتحاد مسلمین بود.

دهه ۱۳۶۰ / ۱۹۸۲

جبهه وحدت بلوچ

عراق به واسطه نفوذ تاریخی اش در منطقه (راه اندازی جبهه آزاد یبخش بلوچستان)، جبهه وحدت بلوچ به رهبری «جمعه خان بلوچ» از موسسان جبهه آزاد بخش بلوچستان و «میرمولا مراداد زهی» از سردارهای با نفوذ منطقه را ایجاد کرد. حمایت از حقوق از دست رفته بلوچ، و وادار کردن جمهوری اسلامی به دادن خود مختاری از اهداف این جبهه بود.

دهه ۱۳۶۰ / ۱۹۸۲

سازمان مجاهدین اهل سنت

سازمان مجاهدین اهل سنت که از قدمت بیشتری برخوردار است، هدف خود را تلاش برای احیای مجدد اسلام و جامعه اسلامی، دفاع از حقوق اهل سنت ایران و جهان! اعلام می کند. این سازمان با حزب «اتحاد اسلامی» افغانستان به رهبری «عبدالرسول سیاف» تعاملی نزدیک برقرار می کند و با تقویت بخش نظامی سازمان، از حمایتها و امکانات جریان «سیاف» استفاده می نماید. حدود یک سال پس از شکل گیری سازمان با هدف یکی کردن فعالیتهای مختلف بلوچ مستقر در «پاکستان» جبهه ای تحت عنوان «مجلس اعلای اهل سنت ایران» ایجاد می کند.

۱۳۶۴ / ۱۹۸۶

جنبش مجاهدین بلوچستان ایران (جمبا)

این جنبش حاصل اختلافات جمعه خان و میرمولا مراد زهی در خصوص توزیع پولهای اهدایی از عراق نهضت مقاومت محلی بود. این اختلافات باعث شد « مراد زهی » در سال ۱۳۶۴ از ریاست جبهه و مسئولیت خود خلع و جبهه به صورت شورایی اداره گردد. اما وضعیت جدید نیز دوام نیاورد و با دخالت مستقیم عراق از درون این جبهه جنبش مجاهدین بلوچستان ایران معروف به « جمبا » فعالیتش را آغاز کرد و شخصی به اسم « محمد خان میرلاشاری » رهبری این جنبش را به عهده گرفت و از نیمه دوم همان سال عملاً دست به عملیات مسلحانه علیه انقلاب زد. این جنبش نیز هدف خود را خودمختاری بلوچستان با خط مشی مسلحانه اعلام کرد . در بین سالهای ۶۴ تا ۶۹ اوج فعالیت این جنبش با حمایت عراق بود اما همزمان با جنگ خلیج فارس و قطع حمایت عراق از جنبش ، دوام نیاورد و منحل شد .

ادامه دارد...

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۱۹۲۷۴/دهه-۶۰-تحركات-اوج-مذهبی-قومیتی-تحركات-اوج-۶۰-دهه/۱۹۲۷۴>